

Klikkertrening

Av Nina Haaland

Det har i tidligere tider vært mye snakk om lederskap og dominans i hundetreningen, og fysisk og psykisk straff har blitt brukt i utstrakt grad. Tidene har heldigvis forandret seg og i moderne hundetrening benytter man seg i stor grad av læringspsykologi og jobber med læring ved bruk av positiv forsterkning. Dvs. at vi fokuserer på å belønne riktig atferd. Etter min mening gir dette et bedre og hyggeligere hundehold da forholdet hund/eier baserer seg på samarbeid og tillitt heller enn maktbruk og trusler. Er du ikke enig i at det er hyggeligere med en hund som jobber av glede fordi den ønsker å oppnå et gode enn en som jobber for å unngå et ubehag?

Først litt begrepsavklaring:

Forsterkning	↔	Å øke atferden
Straff	↔	Å minske atferden
Positiv	↔	Å legge til
Negativ	↔	Å trekke fra

+
Positiv forsterkning:
 Tilføre noe hunden vil ha
 (for eksempel klink – gi godbit
 når hunden går med slakt bånd)

-
Negativ forsterkning:
 Ta bort noe hunden ikke vil ha
 (for eksempel fjerne et klyp i øret ved
 tvangsapport)

Positiv Straff:
 Tilføre ubehag
 (for eksempel rykk i båndet for å få
 hunden til å slutte å trekke i båndet)

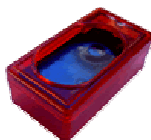
Negativ straff:
 Ta bort noe hunden vil ha
 (for eksempel slutte å kose når valpen
 begynner å bite i hendene)

Klikkertrening er en form for positiv forsterkning.

I klikkertreningen benytter vi oss av begrepet **operant betingning**. Jeg skal ikke gå så dypt inn i det begrepet, men det betyr rett og slett *Å fange atferden*, dvs. belønne hunden når vi ser den atferden vi ønsker.

Med operant kan vi si at individet opererer på omgivelsene – og får en konsekvens. Hunden jobber altså med oss for å få oss til å belønne den. Hvem trener hvem? ☺

Betinging betyr at to fenomener blir lært å ha et forhold til hverandre. Det kan også kalles assosiasjonslæring. Her vil det si at den ønskede atferden assosieres med en positiv forsterker (belønning).

En klikker er en liten plastdings som lager en liten klikkelyd når man trykker på den.

Den, brukes blant, annet innen hundetrening for å markere for hunden når den gjør riktig atferd og at en belønning er på vei. Klikkertrening baserer seg på positiv forsterkning, altså forsterkning av riktig atferd. Man kan i stedet for klikkeren selvsagt bruke stemmen – men det forutsetter at man er dyktig til å lage en spesiell lyd eller et spesielt ord som har samme betydning som klikkeren. Så dyktig er ikke jeg, og da lyden av en klikker skiller seg ut fra stemmen foretrekker jeg å bruke den. Stemmen bruker vi hele tiden og med mange forskjellige meninger. For hunden kan stemmen til tider bli en form for bakgrunnsstøy. Lyden av klikkeren betyr bare en ting – nemlig at hunden gjør riktig og at en primærforsterker (for eksempel en godbit) er på vei.

Hva er altså Klikkertrening?

- ❖ Å fange atferden (her, med klikkeren), dvs. klikke når vi ser atferden vi ønsker.
- ❖ Positiv Forsterkning - Forsterke ønsket atferd
- ❖ Individet skal tilby atferden frivillig
- ❖ Vi fokuserer på det vi kan se
- ❖ Bruk av en betinget forsterker - en innlært forsterker (klikkerboksen/lyden av)
 - Klikket er en bro til belønningen. Klikket er positivt betinget.
- ❖ Shaping
 - Forme frem en atferd
- ❖ **Et klikk følges alltid av belønning/primærforsterker (godbit, ball, kos osv)**

Lyden av en klikker er ikke fra naturen av positiv for en hund (eller et hvilket som helst annet dyr, inkludert mennesker). Individet må lære at lyden fører til noe bra. Lyden blir en innlært forsterker, en sekundærforsterker. Den leder til en naturlig medfødt forsterker (for eksempel godbit/mat), en primærforsterker.

Hunden lærer at lyden av klikkeren betyr belønning (godbit, leke etc.). Når hunden gjør det vi ønsker den skal gjøre, klikker vi – og hunden får så umiddelbart sin belønning (godbit, leke eller annet). Når du trener med klikkeren er det ikke lov å bruke ”Nei” eller annen korreksjon. Hunden skal utvikle initiativ til å tørre å prøve og feile i treningen! Klikkeren brukes i innlæringen av øvelser. En hund som for eksempel KAN øvelsen sitt trenger ikke høre klikket hver gang den setter seg på kommando ☺.

Når vi jobber med klikkertrening forutsetter vi at en atferd som blir forsterket vil kunne gjentas av individet. Ved å forsterke det du liker vil hunden gjenta dette. Atferder som ikke forsterkes (ting du ikke vil ha) vil gjentas sjeldnere og sjeldnere.

Klikkertrening fungerer på alle dyr. Det blir mer og mer brukt på hester, det brukes på katter, fugler, kaniner rotter og mus osv.

Hva kan man så trene individet med ved bruk av klikkertrening? Vel, alt det individet er fysisk og psykisk i stand til å utføre. Ofte er det trenerens fantasi som setter begrensningene.

Jeg introduserer klikkeren og prinsippene bak klikkertrening på de fleste kursene jeg har. På valpekursene hender det ofte at jeg har deltagere som absolutt ikke vil prøve sånt nymotens tull. De har gjerne hatt hund i mange år, og vet hva som fungerer. Eller de er blitt fortalt av venner som er erfarne hundeeiere, at slik og slik skal ting gjøres. Samtidig er det erfarne hundeeiere som kommer på mine kurs nettopp fordi de vet at jeg jobber med positiv forsterkning og de ønsker å prøve noe nytt, og gjerne vil gå kurs for å lære mer.

På valpekurset er det frivillig om de ønsker å bruke klikkeren eller ikke, men prinsippene bak må de bruke. Utover kurset ser vi gjerne forskjell på hundene som trenes ved bruk av klikkeren og de som velger å ikke gjøre det. Ennå større forskjell fra de øvrige kursdeltagerne er det på dem som velger å trene med andre metoder hjemme enn det som læres ut på kurset. Generelt opplever jeg hundene til dem som jobber konsekvent med bruk av klikkertrening som mer oppmerksomme, kontaktvillige og ofte gladere enn de andre hundene.

På de øvrige kursene mine stilles det sjelden spørsmål til klikkertrening. Vi går der inn i en bestemt oppgave og bruker klikkeren som markør av riktig atferd før belønningen kommer. Av en eller annen grunn aksepterer de aller fleste eierne det. De fleste mestrer teknikken og ser de gode resultatene. Snart kommer spørsmålene om de også kan bruke klikkeren i andre treningssammenhenger ☺

På kurs der vi jobber med problemer i hundeholdet (for eksempel ”passeringskurs” og ”Gå fint i bånd” kurs) har eierne ofte prøvd andre metoder som ikke har gitt resultater, og er derfor glade for å få et annet alternativ. De å få lov til å fokusere på det positive hunden gjør i stedet for kun på det negative er ofte en befrielse for disse eierne. Når de så ser at det gir resultater, da er de ofte klikker”frelst”. Det samme gjelder ofte for de som kommer på konsultasjoner med ”problemhunder”.

Klikkertrening er ikke oppfunnet av hundetrenerne. Det er heller ikke en ny oppfinnelse.

Klikekrtreningen baserer seg på vitenskapelig læringsteori, og har blitt brukt på mennesker og dyr i mange år. I Norge er det først de siste 10 – 12 årene at klikkertreningen har fått fotfeste i hundemiljø. I resten av verden har det eksistert noe lengre, men ikke mye.

I USA har for eksempel trening av katter, sel osv til bruk i spionasje blitt gjort ved bruk av prinsippene i klikkertrening.

Denne artikkelen gir bare litt informasjon om en fantastisk fin treningsform. Jeg kunne trolig skrevet side opp og side ned om tiden strakk til. Heldigvis er det mange andre som har gjort det, og det finnes mengder med artikler om klikkertrening på nettet. Det finnes også mange gode bøker.

Har du spørsmål til meg om emnet er det bare å ta kontakt.